

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/110/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3522202706
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:3522202706.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: T. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov, matka: O. K., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom W. XX, XXX XX B. T. B. P., a otec: L. T., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom B. T. B. P., t. č. ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, zastúpeného JUDr. Beátou Jankovičovou, advokátkou so sídlom G. XX/XX, XXX XX U., o návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti pre maloleté dieťa, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č. k. 12P/70/2022-41 zo dňa 23. 02. 2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 12P/70/2022-41 zo dňa 23. 02. 2023 návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh otca na zníženie výživného pre maloleté dieťa na sumu 30% zo sumy životného minima mesačne na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu s účinnosťou od 12.09.2022, nie je dôvodný. Skutočnosť, že sa otec dopustil úmyselného protiprávneho konania, za ktoré mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, kedy bol umiestnený do ÚVTOS, v dôsledku čoho došlo k strate jeho príjmu zo zamestnania (i keď otec vo výkone trestu pracuje), teda došlo k zníženiu jeho príjmu oproti stavu v čase pôvodnej úpravy výšky výživného, nemôže byť na úkor životnej úrovne maloletého dieťaťa. Maloletý od poslednej úpravy výživného je nielen vekovo starší, fyzicky vyspelejší, ale výdavky na jeho výživu rastú aj v dôsledku štúdia a záujmových krúžkov. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že naposledy bolo výživné upravované v roku 2017, uplynulo šesť rokov, maloletý je vo veku takmer 10 rokov. Matke maloletého sa dňa XX.XX.XXXX narodilo druhé dieťa, a je na materskej dovolenke, poberá 1 200,- eur materskú do marca 2023, od apríla 2023 poberá rodičovský príspevok vo výške 413,- eur. Otec maloletého bol od 07.10.2020 vo väzbe a od 19.07.2022 až doteraz sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, kde je pracovne zaradený. Od roku 2019 otec maloletého neplatí výživné, preto sa matke platí náhradné výživné. V závere poukázal na to, že matka maloletého si voči dieťaťu po celý čas svoju vyživovaciu povinnosť riadne plní, zabezpečuje potreby dieťaťa aj osobnou starostlivosťou bez pomoci otca. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

2. Proti tomuto rozsudku podal otec maloletého odvolanie. Uviedol, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhnutý dôkaz, a to lustráciu a vyžiadanie si správy z ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, v dôsledku čoho sa neoboznámil s pomermi, schopnosťami a ani podmienkami, v ktorých otec aktuálne je, žije a pracuje. Dozvedel by sa, že otec od začiatku výkonu trestu spolupracuje, absolvoval toxikomanické liečenie, psychologické sedenie a bol zaradený do výkonu práce, ktorú vykonáva riadne a svedomite. Otec spravil v minulosti chybu a výkon trestu berie ako možnosť nápravy, avšak náprava a resocializácia po prepustení z výkonu trestu bude zmarená/sťažená pre narastajúci dlh na výživnom v dôsledku vedenej exekúcie na výživné. Ustálená judikatúra a jej plošné aplikovanie na prípad, kedy je otec dieťaťa vo výkone trestu, bez ďalšieho zisťovania, nie je správna a zvyšuje mieru právnej neistoty. Súd aplikáciu judikatúry o neprihliadaní na znížené schopnosti rodiča hradiť výživné v dôsledku výkonu trestu odňatia slobody odôvodnil aj tým, že nie je v záujme maloletého, aby v čase zvyšovania životných nákladov, rastúcich cien a inflácie bolo výživné znížené. Otec ďalej uviedol, že súd nedostatočným spôsobom prihliadol na informácie zistené z výsluchu matky o jej príjmoch a výdavkoch, kedy z výsluchu matky vyplýva, že pred nástupom na materskú pracovala a jej príjem dosahoval výrazne viac ako bol v čase rozhodovania pri rozvoze manželov s tým, že matka v súčasnosti žije s partnerom, s ktorým sa jej narodila dcéra. V čase rozhodovania súdu poberala materskú vo výške 1 200,- eur, náklady na bývanie hradí jej partner. Matka neuviedla pri výsluchu príjem partnera a tento si ani súd ďalej nezisťoval. Zároveň matka uviedla, že jednoizbový byt s nákladmi 150,- eur, v ktorom v súčasnosti nebýva, si ponecháva a náklady hradí, aby mala možnosť byt odkúpiť pre maloletého. Matka taktiež uviedla, že hradí pravidelné mesačné splátky hypotéky, ktoré sú vo výške 340,- eur, hypotéku si matka brala na kúpu ďalšej nehnuteľnosti na rekreáciu. Súd sa však obmedzil na konštatovanie, že matke vznikla ďalšia vyživovacia povinnosť a jej príjem sa zníži z prechodu materskej na rodičovský príspevok. Otec maloletého je toho názoru, že výdavky na maloletého tak, ako uvádza matka, nedosahujú takú výšku, ktorá by neumožňovala súdu neznižovať výživné otca. V prípade, ak súd nemal za to, že je možné znížiť výživné otca na sumu 30 % zo sumy životného minima mesačne na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného predpisu, mohol a mal znížiť výšku výživného podľa zistených príjmov a výdavkov z výsluchu matky, najmä pre jej vyšší príjem a výdavky, na ktoré súd nemá prihliadať, nakoľko sú to príjmy, ktoré matka nemusí vynakladať (výdavky na byt, v ktorom nebýva, výdavky na hypotéku na ďalšiu nehnuteľnosť).

3. Matka maloletého sa k odvolaniu nevyjadřila.

4. Kolízny opatrovník zotrval na vyjadreniach, ktoré uviedol v rámci konania a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 5 CMP), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok prvoinštančného súdu podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Z obsahu spisu v prejednávanej veci súd zistil, že výška výživného na maloletého bola naposledy určená rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 3P/20/2017-21 zo dňa 21. 09. 2017, právoplatným a vykonateľným dňa 22. 11. 2017, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej sa otec zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 250,- eur mesačne. Otec maloletého sa už návrhom zo dňa 13. 01. 2021 domáhal zníženia vyživovacej povinnosti k maloletému z dôvodu, že bol od 07. 10. 2020 väzobne stíhaný, a preto je bez príjmu. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom č. k. 4P/2/2021-38 zo dňa 09. 04. 2021 návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti zamietol z dôvodu, že otec musí znášať následky svojho konania. Od posledného rozhodovania teda nenastala žiadna zmena pomerov na strane otca, tento je naďalej už vo výkone trestu odňatia slobody, dokonca je pracovne zaradený a pobera príjem cca 300 eur mesačne.

7. Otec maloletého sa návrhom doručeným súdu dňa 12. 09. 2022 domáha zníženia výživného na maloletého, čo odôvodnil tým, že sa nachádzal od 07. 10. 2020 najprv vo väzbe a v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody, z ktorého dôvodu nemôže si plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Matka, ani kolízny opatrovník s návrhom otca na zníženie výživného nesúhlasili. Súd prvej inštancie návrh otca ako nedôvodný zamietol z dôvodu nepreukázania zmeny pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej

inštancie vo veci samej, ktoré otec napadol odvolaním, v ktorom opakovane poukázal na to, že nie je v jeho možnostiach platiť súdom určené výživné, pretože sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

8. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

9. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

10. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

11. Odvolací súd preberá skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, ktorý dospel k správnym skutkovým zisteniam, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre meritórne rozhodnutie, vysporiadal sa s podstatnými argumentami účastníkov konania, a preto odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne zákonné ustanovenia a v tejto súvislosti s danou vecou i správne vyložil. S poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie námietky nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne.

12. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza:

Zmena pomerov môže zahŕňať tak zmenu pomerov na strane niektorého z rodičov (strata zamestnania, závažné ochorenie a pod.), ako aj zmenu pomerov na strane dieťaťa, najmä jeho potrieb (vek, štúdium, zdravotný stav a pod.). Civilný mimosporový poriadok pod pojmom zmena pomerov rozumie len zmenu podstatnú a závažnú v tých skutočnostiach, ktoré tvorili skutkový základ rozhodnutia.

Po oboznámení sa s obsahom spisu v prejednávanej veci a s prihliadnutím na rozsah vykonaného dokazovania mal odvolací súd za to, že odvolanie otca nie je opodstatnené z dôvodu nepreukázania takej zmeny pomerov na strane posudzovaných osôb, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie dokazovanie zameril na zisťovanie aktuálnych pomerov maloletého dieťaťa a jeho rodičov. Tieto porovnal s pomermi v čase poslednej úpravy výšky výživného, pričom sa zameril aj na zisťovanie zárobkových pomerov otca pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody. Súd prvej inštancie v prvom rade správne poukázal na to, že od poslednej úpravy výživného došlo k objektívnemu nárastu výdavkov na maloleté dieťa v súvislosti s pribúdajúcim vekom a návštevou školy, čo s prihliadnutím na ust. § 62 ods. 4 a § 78 ods. 3 Zákona o rodine nemôže zaťažovať výlučne rodiča, ktorý sa o dieťa osobne stará (t. j. matku). V súvislosti s aktuálnou situáciou otca, odvolací súd poukazuje na správny záver súdu prvej inštancie, ktorý skonštatoval, že otec si takýto stav privodil svojím vlastným (zavineným) správaním, čo nemôže byť na úkor životnej úrovne maloletého dieťaťa, a nie je možné to vyhodnotiť v neprospech maloletého dieťaťa.

13. Odvolací súd dodáva, že už v čase posledného rozhodnutia súdu prvej inštancie o určení vyživovacej povinnosti otca bol otec nezamestnaný, naposledy pracoval v Rakúsku ako kamiónista s príjmom cca 1 300,- eur. V čase, keď si otec podal návrh na zníženie výživného, sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody. Odsúdenie za úmyselný trestný čin a z toho vyplývajúce zníženie príjmu rodiča je potrebné považovať za vzdanie sa zárobku bez dôležitého dôvodu, a to v zmysle ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, keď pri určení výživného prihliada súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Zníženie príjmu vyplývajúce z odsúdenia za úmyselný trestný čin nie je možné vykladať na ťarchu maloletého dieťaťa, voči ktorému má odsúdená osoba vyživovaciu povinnosť. Práve naopak je potrebné uprednostniť právo maloletého dieťaťa na výživu.

14. Čo sa týka odvolacej námietky otca maloletého v odvolaní, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnutý dôkaz, a to lustráciu a vyžiadanie si správy z ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, v dôsledku čoho sa neoboznámil s pomermi, schopnosťami a podmienkami, v ktorých otec aktuálne je, žije a pracuje, odvolací súd túto považuje za nedôvodnú. Povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci vyplýva

z ust. § 35 CMP v spojení s ust. § 36 CMP, podľa ktorého súd je povinný vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Pre spôsob zisťovania podkladu rozhodnutia platí podľa § 215 ods. 2 CSP, že súd zisťuje tento podklad procesným postupom v procese dokazovania. Pre dokazovanie, jeho priebeh a dôkazné prostriedky sa primerane použijú aj ust. § 185 a nasl. CSP, pokiaľ CMP neustanovuje inak. V zmysle uvedeného je na súde, ktorý rozhodne, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná, a ktoré je potrebné vykonať na zistenie skutočného stavu veci. Súd prvej inštancie sa riadne oboznámil s tým, že otec maloletého dieťaťa je vo výkone trestu odňatia slobody, kde je pracovne zaradený, aký príjem tam dosahuje. Odvolací súd je toho názoru, že otcom navrhnutý dôkaz nebolo potrebné vykonať z hľadiska zistenia skutočného stavu veci, pretože priebeh výkonu trestu neovplyvňuje výšku vyživovacej povinnosti.

15. Pokiaľ otec v odvolaní argumentoval, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil pomery matky, s takýmto jeho tvrdením nemožno súhlasiť. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že matka je aktuálne na materskej dovolenke s mladším dieťaťom a prezentovala svoje výdavky v domácnosti konštatované v napadnutom rozhodnutí. Okrem toho z ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine jednoznačne vyplýva, že pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného (t. j. maloletého), ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (v súdnej veci otca). Odvolací súd poukazuje na to, že od roku 2017 až do súčasnosti matka maloletého zabezpečuje jeho osobnú starostlivosť po celý rok bez pomoci otca, otec maloletého okrem určeného výživného žiadnou inou príležitostnou formou neprispieva a ani neprispieval. Námietky otca maloletého dieťaťa uvedené v odvolaní preto odvolací súd nepovažuje za prijateľné práve z dôvodov, že otec maloletého dieťaťa v odvolaní neuviedol žiadne také nové skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé ovplyvniť alebo zvrátiť správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Otec v konaní nepreukázal takú podstatnú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného na maloleté dieťa.

16. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 52 CMP. Ide o mimosporové konanie, pre ktoré platí zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Každý z účastníkov si sám znáša trovy, ktoré v konaní platil.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).